

MS Kpł T. 12, 1983

629 176 II

1. 0 KW 1983

UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

**STUDIA
GERMANICA POSNANIENSIA
XII**

POZNAŃ 1983

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wydawnictwo Uniwersyteckie

STUDIA GERMANICA POSNANIENSIA

XII

NEUE ASPEKTE DER GRASS-FORSCHUNG

POZNAŃ 1983

WYDAWNICTWO UNIWERSYTECKIE UNIWERSYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
Zakład 500-80 ul. Św. Józefa 10/11, 60-100 Poznań
Odbiór do rąk 12 I 1983 r. Proszona do druku w październiku 1982 r. Data nakładu
w październiku 1982 r. Kł. 20000. Cena zł 100,-
UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA - POZNAŃ, UL. ŚW. JÓZEF 10/11

Bibl. UAM
10

UNIVERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Redaktor naukowy

EDYTA POLCZYŃSKA

STUDIA
GERMANICA POZNANIENSIS

429176 II / T. 12
1983

Redaktor: Anna Gierlińska

Redaktor techniczny: Michał Lyssowski

WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Nakład 500+90 egz. Ark. wyd. 10,00 Ark. druk. 8,75. Papier druk. mat. kl. III. 80 g, 70×100.
Oddano do składania 12 I 1983 r. Podpisano do druku w październiku 1983 r. Druk ukończono
w październiku 1983 r. Zam. nr 176/216. E-3/577. Cena zł 150,-

DRUKARNIA UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA - POZNAŃ, UL. FREDRY 10

Bibl. UAM
84 E 844

INHALT

Vorwort	3
-------------------	---

BEITRÄGE

Stefan H. Kaszyński (Poznań): Die Polengedichte von Günter Grass	5
Henryka Szumowska (Poznań): Die geschichtlichen Faszinationen des Schriftstellers Günter Grass	17
Hans Dieter Zimmermann (Frankfurt/Main): Der Butt und der Weltgeist. Zu dem Roman <i>Der Butt</i> von Günter Grass	35
Bernhard Gajek (Regensburg): Sisyphos und der Dichter. Überlegungen zu Günter Grass' <i>Die Kopfgeburten oder Die Deutschen sterben aus</i>	45
Per Øhrgaard (Kopenhagen): Günter Grass in Dänemark. Zur frühen Rezeption seiner Werke	67
Gerd Labrousse (Amsterdam): Günter Grass' <i>Der Butt</i> und seine Rezipienten	79
Edyta Poleczyńska (Poznań): Günter Grass in Polen. Zur Rezeption seiner Werke	99

MATERIALIEN

Maria Wojtczak (Poznań): Polnische Grass-Bibliographie 1959—1981	109
--	-----

SAMMELREZENSIONEN

Małgorzata Cabańska (Poznań): Veröffentlichungen deutschsprachiger Literatur in Polen in den Jahren 1979—1981	119
Czesław Karolak (Poznań): Deutschsprachige Literatur in den neuesten polnischen Darstellungen. Ein Überblick über die Problemsituation der Jahre 1979—1982.	131

MATERIALIEN

MARIA WOJTCZAK

POLNISCHE GRASS-BIBLIOGRAPHIE

1959—1981*

I. TEXTE VON GÜNTER GRASS

A. Bücherausgaben

Kot i mysz, übertr. von Irena und Egon Naganowscy, Warszawa 1963.

B. Fragmente

1. *Aus dem Tagebuch einer Schnecke**Z pamiętnika ślimaka*, (Fragm.), übertr. von Bernard Wengerek, in: *Życie Literackie* 1976, Nr. 14.2. *Die Blechtrommel**Szeroka spódnica*, (Fragm.), übertr. von Teresa Jętkiewicz, in: *Nowa Kultura* 1959, Nr. 28.*Trybuna*, (Fragm.), übertr. von Teresa Jętkiewicz, in: *Nowa Kultura* 1960, Nr. 19.*Poczta polska*, (Fragm.), übertr. von Bolesław Fac, in: *Pomorze* 1962, Nr. 18.*Piwnica na cebule*, (Fragm.), übertr. von Maria Leśniewska, in: *Życie Literackie* 1963, Nr. 20.*Szeroka spódnica*, (Fragm.), übertr. von Wanda Kargen, in: *Poglądy* 1963, Nr. 7.*Wiara, nadzieja, miłość*, (Fragm.), übertr. von Michał Misiorny, in: *Życie Literackie* 1967, Nr. 36.*Kamyki i kamienie*, (Fragm.), übertr. von Sławomir Blaut, in: *Odra* 1976, Nr. 3.*W „piwnicy pod cebulą”*, (Fragm.), übertr. von Sławomir Blaut, in: *Więź* 1976, Nr. 6.

* bis November '81

Zasnąłem pod czterema spódnicami, (Fragm.), übertr. von Sławomir Błaut, in: *Literatura na świecie* 1976, Nr. 3.

Gruchot, (Fragm.), übertr. von Sławomir Błaut, in: *Tygodnik Kulturalny* 1977, Nr. 20.

Domek z kart, (Fragm.), übertr. von Sławomir Błaut, in: *Pomerania* 1981, Nr. 3.

Poczta polska, (Fragm.), übertr. von Sławomir Błaut, in: *Pomerania* 1981, Nr. 3.

3. Der Butt

O brzmieniu czasu złego, (Fragm.), übertr. von Bolesław Fac, in: *Literatura* 1976, Nr. 24.

Turbot, (Fragm.), übertr. von Leon Kasajew, in: *Literatura na świecie* 1979, Nr. 1.

Aż do zwymiotowania, (Fragm.), übertr. von Leon Kasajew, in: *Odra* 1981, Nr. 4.

4. Hundejahre

Widziałem jego psa, (Fragm.), übertr. von Kazimierz Karkowski, in: *Odra* 1967, Nr. 5.

Byli sobie, (Fragm.), übertr. von Kazimierz Karkowski, in: *Odra* 1968, Nr. 9.

5. örtlich betäubt

Miejscowe znieczulenie, (Fragm.), übertr. von Kazimierz Karkowski, in: *Odra* 1970, Nr. 6.

Pod miejscowym znieczuleniem, (Fragm.), übertr. von Adam Krzemiński, in: *Literatura na świecie* 1972, Nr. 1.

6. Treffen in Telgte

Spotkanie w Telgte, (Fragm.), übertr. von Jan Miziński, in: *Akcent* 1980, Nr. 3.

C. Lyrik

Asceza, übertr. von Tadeusz Hołuj, in: *Poglądy* 1965, Nr. 19.

Babrogród, übertr. von Joanna Jarzęcka, in: *Poezja* 1973, Nr. 10.

Ballada o czarnej chmurze, übertr. von Leon Kasajew, in: *Literatura na świecie* 1976, Nr. 3.

Bez zegarka, übertr. von Andrzej Writh, in: *Nowa Kultura* 1960, Nr. 5.

Bitwa, übertr. von Tadeusz Bieszczadowski, in: *Więź* 1972.

Bitwa górską, übertr. von Andrzej Writh, in: *Nowa Kultura* 1960, Nr. 5.

Bitwa morską, übertr. von Bolesław Fac, in: *W cieniu Lorelei. Antologia wierszy poetów RFN*, Poznań 1978.

Bociek, übertr. von Maria Krysztofiak, in: *Nurt* 1977, Nr. 3 und in: *W cieniu Lorelei. Antologia wierszy poetów RFN*, Poznań 1978.

Bociek, übertr. von Tadeusz Bieszczadowski, in: *Więź* 1972.

- Ciałka krwi*, übertr. von Andrzej Writh, in: Nowa Kultura 1960, Nr. 5.
- Credo*, übertr. von Leon Kasajew, in: Literatura na świecie 1976, Nr. 3.
- Hymn*, übertr. von Tadeusz Bieszczadowski, in: Więź 1972.
- Jedzenie proroków*, übertr. von Maria Krysztofiak, in: Nurt 1972, Nr. 10.
- Klekerburg*, übertr. von Bolesław Fac, in: Punkt 1978, Nr. 4 und in: *W cieniu Lorelei. Antologia wierszy poetów RFN*, Poznań 1978.
- Kłótnia*, übertr. von Jacek Pleśniarowicz, in: Literatura na świecie 1973, Nr. 3.
- Krótkie spiećcie*, übertr. von Andrzej Writh, in: Nowa Kultura 1960, Nr. 5.
- Miłość*, übertr. von Maria Krysztofiak, in: Nurt 1971, Nr. 10 und in: *W cieniu Lorelei. Antologia wierszy poetów RFN*, Poznań 1978.
- Mówi kobieta z wielkich gruzów*, übertr. von Jan Koprowski, in: Odgłosy 1963, Nr. 8 und in: Literatura na świecie 1971, Nr. 6.
- Niemoc*, übertr. von Joanna Jarzęcka, in: Poezja 1973, Nr. 10.
- Nie odwracajcie się*, übertr. von Leon Kasajew, in: Literatura na świecie 1976, Nr. 3.
- Nocny stadion*, übertr. von Peter Lachmann, in: Tygodnik Powszechny 1960, Nr. 39.
- Normandia*, übertr. von Bolesław Fac, in: *W cieniu Lorelei. Antologia wierszy poetów RFN*, Poznań 1978.
- Normandia*, übertr. von Lucjan Stosio, in: Literatura na świecie 1972, Nr. 1.
- Normandia*, übertr. von Florian Śmieja, in: Poglądy 1965, Nr. 19.
- Pan Kichot*, übertr. von Jan Koprowski, in: Odgłosy 1967, Nr. 51—52.
- Pepita*, übertr. von Leon Kasajew, in: Literatura na świecie 1976, Nr. 3.
- Piątek*, übertr. von Lucjan Stosio, in: Literatura na świecie 1972, Nr. 7.
- Pieśń dziecięca*, übertr. von Jan Koprowski, in: Odgłosy 1963, Nr. 8 und in: Literatura na świecie 1971, Nr. 6.
- Piłka*, übertr. von Jacek A. Pleśniarowicz, in: Kamena 1976, Nr. 12.
- Piosenka dziecięca*, übertr. von Alfred Kowalkowski, in: Fakty 1978, Nr. 28.
- Poeta*, übertr. von Leon Kasajew, in: Literatura na świecie 1976, Nr. 3.
- Pokarm proroków*, übertr. von P. Lachmann, in: Tygodnik Powszechny 1960, Nr. 39.
- Polska chorągiew*, übertr. von Jan Koprowski, in: Odgłosy 1967, Nr. 51—52 und in: *W cieniu Lorelei. Antologia wierszy poetów RFN*, Poznań 1978.
- Polska flaga*, übertr. von Tadeusz Bieszczadowski, in: Więź 1972.
- Punktualnie*, übertr. von Jacek A. Pleśniarowicz, in: Kamena 1976, Nr. 12.
- Saturn*, übertr. von Jacek Pleśniarowicz, in: Literatura na świecie 1973, Nr. 3.
- Składane krzesła*, übertr. von Jan Koprowski, in: Odgłosy 1963, Nr. 8 und in: Literatura na świecie 1971, Nr. 6.
- Składane krzesła*, übertr. von Andrzej Writh, in: Nowa Kultura 1960, Nr. 5.
- Składanie krzesła*, übertr. von Jacek A. Pleśniarowicz, in: Kamena 1976, Nr. 12.

- Stadion w nocy*, übertr. von Jacek A. Pleśniarowicz, in: *Literatura na świecie* 1973, Nr. 3.
- Trzy tygodnie później*, übertr. von Jan Koprowski, in: *Odgłosy* 1963, Nr. 8 und in: *Literatura na świecie* 1971, Nr. 6.
- Trzy tygodnie później*, übertr. von Andrzej Writh, in: *Nowa Kultura* 1960, Nr. 5.
- W Hiszpanii*, übertr. von Andrzej Writh, in: *Nowa Kultura* 1960, Nr. 5.
- We własnej sprawie*, übertr. von Leon Kasajew, in: *Literatura na świecie* 1976, Nr. 3.
- W jajku*, übertr. von Krzysztof Karasek, in: *Kultura* 1980, Nr. 51—52.
- Wyprzedaż*, übertr. von Jacek Pleśniarowicz, in: *Literatura na świecie* 1973, Nr. 3.
- Wypytywany*, übertr. von Maria Krysztofiak, in: *Nurt* 1971, Nr. 10 und in: *W cieniu Lorelei. Antologia wierszy poetów RFN*, Poznań 1978.
- Zalety kur na wietrze*, übertr. von Leon Kasajew, in: *Literatura na świecie* 1976, Nr. 3.
- Zamek na kleksach*, übertr. von Bolesław Fac, in: *Litery* 1971, Nr. 3.

D. Erzählungen

- Mańkuci*, übertr. von Hubert Orłowski, in: *Nurt* 1968, Nr. 4 und in: *Nieznamy cel. Antologia opowiadań RFN*, Warszawa 1974.
- Moja zielona łąka*, übertr. von Stefan H. Kaszyński und Maria Krysztofiak, in: *Nurt* 1967, Nr. 9 und in: *Nieznamy cel. Antologia opowiadań RFN*, Warszawa 1974.

E. Aussagen

- Jak powstał „Blaszany bębenek”*, übertr. von Wilhelm Szewczyk, in: *Życie Literackie* 1975, Nr. 35.
- Kompleks Polski*, übertr. von Jan Miciński, in: *Akcent* 1980, Nr. 3.
- Przeciwko codziennym zwątpieniom*, übertr. und bearb. aus dem fr. von Zofia Rudnicka, in: *Tygodnik Demokratyczny* 1979, Nr. 16.

II. KRITISCHE ARBEITEN ÜBER GÜNTER GRASS

A. Dissertationen

- Szumowska Henryka, *Günter Grass als politischer Schriftsteller*, Poznań 1978.
- Światłowski Zbigniew, *Twórczość prozatorska Günтера Grassa w latach 1959—1968. Ciągłość i ewolucja*, Wrocław 1974.

B. Diplomarbeiten

- Das Bild der Stadt Danzig in den Werken von Günter Grass*, von Katarzyna Piątkowska, Poznań 1977.

- Das Problem der Judenverfolgung in den Romanen „Die Blechtrommel“ und „Aus dem Tagebuch einer Schnecke“ von Günter Grass*, von Roman Kwaśniewski, Poznań 1979.
- „Die Blechtrommel“ von Günter Grass. Versuch einer Analyse*, von Czesław Gwóźdź, Poznań 1968.
- Die Erzählsituation in der „Blechtrommel“ von Günter Grass*, von Ewa Mach, Poznań 1974.
- Die Novelle „Katz und Maus“ von Günter Grass in der polnischen Übersetzung von Ewa und Egon Naganowscy*, von Ewa Górna, Poznań 1972.
- Versuch einer literarischen Analyse der „Hundejahre“ von Günter Grass*, von Urszula Król, Poznań 1973.
- Die Widerspiegelung der Stadt Gdańsk in dem Roman „Die Blechtrommel“ von Günter Grass*, von Grażyna Lipczyńska, Poznań 1978.

C. Zeitungsartikel über Günter Grass

- Bereza H., *Konkurent Grassa*, in: *Twórczość* 1971, Nr. 9.
- Bialik Włodzimierz, *Bölla i Grassa — zmyślenie i prawda*, in: *Literatura* 1974, Nr. 25.
- Ciemiński Ryszard, *Drogocenna przeszłość*, in: *Tygodnik Kulturalny* 1976, Nr. 13.
- Ciemiński Ryszard, *I szukam ziemi Polaków*, in: *Życie Literackie* 1978, Nr. 43.
- Ciemiński Ryszard, *I szukam ziemi Polaków*, *Argumenty* 1975, Nr. 47.
- Ciemiński Ryszard, *Pod lirycznym przymusem*, in: *Miesięcznik Literacki* 1979, Nr. 10.
- Ciemiński Ryszard, *Korzenie pisarskiego nieba. Romain Gray i Günter Grass*, in: *Fakty* 1981, Nr. 7.
- Ciemiński Ryszard, *Dzień jego powrotu*, in: *Życie Literackie* 1981, Nr. 27.
- Ciemiński Ryszard, *W sprawie Grassa*, in: *Pomerania* 1981, Nr. 3.
- Fac Bolesław, *Güntera Grassa film o Gdańsku*, in: *Polska* 1976, Nr. 4 und in: *Polen* 1976, Nr. 4.
- Fac Bolesław, *Podróże sentymentalne Güntera Grassa*, in: *Litery* 1972, Nr. 6.
- Fac Bolesław, *10 dni da 40 minut Gdańska, (Film Güntera Grassa o Gdańsku)*, in: *Literatura* 1976, Nr. 16.
- Freedmann Ralph, *Dylemat poety: światy narracyjne Güntera Grassa* übertr. von Jarosław Anders, in: *Literatura na świecie* 1976, Nr. 3.
- Hartung Günter, *Bobrowski i Grass*, in: *Litery* 1970, Nr. 3.
- Honsza Norbert, *Günter Grass und kein Ende*, in: *Annali Sezione Germanica* 1966, Nr. IX.
- Honsza Norbert, *Günter Grass — pisarz zaangażowany?* in: *Wiadomości* 1969, Nr. 45.
- Honsza Norbert, *H. Böll — G. Grass*, in: *Odra* 1972, Nr. 9.
- Honsza Norbert, *Światłowski Zbigniew, Perswazja i atak*, in: *Odra* 1978, Nr. 2

- Kaszyński Stefan H., *Polskie akcenty w wierszach Güntera Grassa* in: Nurt 1975, Nr. 12.
- Koprowski Jan, *Grass i Musil*, in: Odgłosy 1963, Nr. 40.
- Koprowski Jan, *Grass czy Graszewski*, in: Tygodnik Kulturalny 1963, Nr. 47.
- Koprowski Jan, *Obsesje Güntera Grassa*, in: Literatura 1972, Nr. 20.
- Koprowski Jan, *Od Corthus-Mahler do Güntera Grassa. (Tematyka erotyczna w literaturze niemieckiej)*, in: Literatura 1973, Nr. 51—52.
- Kowalski Janusz, *Widziane z Gdańska*, in: Pomerania 1981, Nr. 3.
- Krońska Irena, *Schopenhauer, Burckhardt i Günter Grass*, in: Twórczość 1973, Nr. 9.
- Krzemiński Adam, *Günter bez ziemi*, in: Miesięcznik Literacki 1967, Nr. 3.
- Męclewski Alojzy, *Gdańszczanin na stosie. (Günter Grass i grupa intelektualistów w akcji wyborczej)*, in: Litery 1966, Nr. 2.
- Misiorny Michał, *Günter Grass — pisarz polityczny*, in: Głos Wybrzeża 1972, Nr. 78.
- M. P., *Nowa książka Güntera Grassa. Korespondencja z Bonn*, in: Trybuna Ludu 1966, Nr. 7.
- Nawrocka Ewa, *Elegijny Landszaft. Uwagi o filmie Schlöndorfa „Blaszany bębenek”*, in: Głos Wybrzeża 1981, Nr. 112.
- Orłowski Hubert, *Spór o Grassa*, in: Współczesność 1970, Nr. 13.
- Romanowicz Barbara, *Grass opowiada Gdańsk*, in: Życie Warszawy 1975, tom 24.—26. XII.
- Ryszka Franciszek, *Günter Grass — pisarz polityczny?*, in: R.F., *Literatura pod ciśnieniem historii*, Katowice 1967.
- (sad.), *Wokół pewnej nagrody i pewnej nagonki*, in: Trybuna Ludu 1960, Nr. 21.
- Sadkowski W., *Tchmienie nadziei. Wokół polskich akcentów w prozie Güntera Grassa*, in: Literatura na świecie 1976, Nr. 3.
- Sojka B., *Günter Grass, krytyk rzeczywistości niemieckiej*, in: Agora 1966, Nr. 12.
- Światłowski Zbigniew, *Oskarżona historia. Historiozofia „Gdańskiej trylogii” Güntera Grassa*, in: Acta Universitatis Wratislaviensia Germanica 1979, T. 31.
- Światłowski Zbigniew, *Wyobraźnia i dosłowność*, in: Odra 1980, Nr. 4.
- Światłowski Zbigniew, *Die verwandelte Wirklichkeit. Einige Formaspekte der Prosa von Günter Grass*, in: Acta Universitatis Wratislaviensia Germanica 1980, T. 36.
- Światłowski Zbigniew, *Prolegomena do „Gdańskiej trylogii” Güntera Grassa*, in: Przegląd Humanistyczny 1980, Nr. 3.
- Światłowski Zbigniew, *Günter Grass: pikarejskość i clownada*, in: Punkt 1980, Nr. 11.
- Śzewczyk Grażyna, *Przedwyborcza kampania Güntera Grassa*, in: Życie Literackie 1980, Nr. 29.

- Szewczyk Wilhelm, *Ambiwalencja polityczna Günтера Grassa*, in: Odra 1968, Nr. 9.
- Szewczyk Wilhelm, *Baty dla Güntera Grassa*, in: Życie Literackie 1969, Nr. 10.
- Szumowska Henryka, *Günter Grass — der Dramatiker*, in: Studia Germanica Posnaniensia 1971, Heft 1.
- Szwedzik Andrzej, *Godzina zero poraz wtóry*, in: Kultura 1981, Nr. 6.
- Wisł, *Krytyka jako dowód lojalności*, in: Życie Literackie 1980, Nr. 21
- Wisł, *Zły czas przyszedł na Güntera Grassa*, in: Życie Literackie 1971, Nr. 27.

III. REZENSIONEN

1. *Aus dem Tagebuch einer Schnecke*

- Honsza Norbert, „*Ślimaki*” *Güntera Grassa*, in: Życie Literackie 1976, Nr. 14.
- Koprowski Jan, *Grass i polityka. Aus dem Tagebuch einer Schnecke*. Neuwied 1972, in: Literatura na świecie 1973, Nr. 12.

2. *Die Blechtrommel*

- Bratny Roman, *Powitać piękną książkę. Wstęp do powieści Güntera Grassa „Blaszany bębenek”*, in: Polityka 1971, Nr. 29.
- Cieśniński Ryszard, *Droga Kaszubska*, in: Kultura 1972, Nr. 23.
- Dobraczyński Jan, *Obsesyjny infantylizm*, in: Kierunki 1963, Nr. 36.
- Enzensberger Hans M., *Wilhelm Meister wygrany na blasze bębena*, übertr. von Barbara L. Surowska, in: Literatura na świecie 1976, Nr. 3.
- Fac Bolesław, *Miejsce rodzinne*, in: Odra 1972, Nr. 9.
- Foryś R., *Der Roman „Die Blechtrommel” von G. Grass. Zwischen Tradition und Modernität*, in: Mickiewicz Blätter 1972, Nr. 49.
- Grzędziński Władysław, *Gdańskie upiory*, in: Polityka 1963, Nr. 43.
- Grzybowski Konstanty, *Blaszany bębenek historii (O książce „Blaszany bębenek”)*, in: Życie Literackie 1963, Nr. 20.
- Honsza Norbert, *Günter Grass*, in: Kultura 1967, Nr. 30.
- Kasajew Leon, *Güntera Grassa sarkazm bezsilny*, in: Literatura na świecie 1976, Nr. 3.
- Leroy Robert, *„Die Blechtrommel” von G. Grass. Eine Interpretation*. Paris 1973, Rez. Bauer Teresa, in: Przegląd Humanistyczny 1975, Nr. 4.
- Misiorny Michał, *Blaszany bębenek Güntera Grassa*, in: Życie Literackie 1967, Nr. 36.
- Waloch Jacek, *Güntera Grassa filozofia trybun*, in: Kierunki 1977, Nr. 50.
- Wolicki Krzysztof, *Die Blechtrommel. To co niemieckie...*, in: Argumenty 1959, Nr. 35.

3. *Der Butt*

Bleyl Hansjoachim, *Alchemia Gdańska*, übertr. von Sława Lisiecka, in: Literatura na świecie 1979, Nr. 1.

Kasajew Leon, *Zaczarowany świat kucharek G. Grassa*, in: Odra 1981, Nr. 4.

Koprowski Jan, *Sensacja sezonu*, in: Literatura 1977, Nr. 43.

Krzemiński Adam, *Sąd nad wielkim rybem*, in: Literatura na świecie 1979, Nr. 1.

Michaelis Rolf, *Oświecić umysł i podniebienie*, übertr. von Sława Lisiecka, in: Literatura na świecie 1979, Nr. 1.

Szafrańska Dorota, *Historia świata w barwach kobiecości*, in: Literatura na świecie 1979, Nr. 1.

4. *Hundejahre*

Ryszka Franciszek, *Hundejahre*. Neuwied 1963, in: Współczesność 1965, Nr. 18.

5. *Katz und Maus*

Dobraczyński Jan, *Katz und Maus*. Neuwied 1961, in: Kierunki 1963, Nr. 36.

Koprowski Jan, *Kot i mysz*. Warszawa 1963, in: Odgłosy 1963, Nr. 40.

Susł Jacek, *Kot i mysz*. Warszawa 1963, in: Tygodnik Powszechny 1963, Nr. 48.

Żukrowski Wojciech, *Beltanie w głowie*, in: Kultura 1963, Nr. 17.

6. *Kopfgeburten*

Półczyńska Edyta, *Nowy kaprys wyobraźni Günтера Grassa*, in: Nurt 1981, Nr. 1.

7. *Kritik-Thesen-Analysen*

Honsza Norbert, *G. Grass „Kritik-Thesen-Analysen“*. Bern 1973, in: Kwartalnik Neofilologiczny 1974, Heft 4.

8. *örtlich betäubt*

Burska Faustyna, *örtlich betäubt*. Neuwied 1969, in: Twórczość 1970, Nr. 2.

Honsza Norbert, *Romanino*, in: Kultura 1969, Nr. 48.

Koczy Karol, *Grass a niemiecka znieczulica*, in: Nurt 1971, Nr. 10.

Krzemiński Adam, *Bez miejscowego znieczulenia*, in: Polityka, Nr. 1.

9. *Über das Selbstverständliche*

Krzemiński Adam, *Dylematy bazarza*, in: Polityka 1968, Nr. 41.

IV. INTERVIEWS MIT GÜNTER GRASS

Arnold Ludwig, *Z rozmów z G. Grassem*, übertr. von Danuta Borkowska, in: Literatura na świecie 1979, Nr. 1.

Dorniak Andrzej, *Troszczyć się o tych, którzy przegrywają*, in: Solidarność 1981, Nr. 33.

- Fac Bolesław, *O literaturze i polityce z G. Grassem rozmawia...*, in: Odra 1976, Nr. 3.
- Grass G., Lenz S., *Czeka nas jeszcze wiele spraw trudnych (Literatura RFN po zawarciu układu z Polską)*, in: Współczesność 1970, Nr. 26.
- Honsza Norbert, *Rozmowa z Günterem Grassem*, in: Odra 1972, Nr. 9.
- Koprowski Jan, *O Gdańsku, historii i literaturze, rozmawia z G. Grassem...*, in: Literatura 1975, Nr. 38.
- Kowalski Andrzej, *Wywiad z autorem „Blaszanego bębenka”*, in: Odra 1960, Nr. 27.
- Krzemiński Adam, *Rozmowa z G. Grassem*, in: Odra 1972, Nr. 9.
- Krzemiński Adam, *O obżarstwie, głodzie, walce płci i socjaldemokracjach z G. Grassem rozmawia...*, in: Polityka 1978, Nr. 16.
- Lipowicz Krzysztof, *Oko zostawione w Gdańsku*, in: itd 1981, Nr. 44.
- M. N., *Wywiady z Büllem i Grassem*, in: Literatura na świecie 1973, Nr. 1.
- Misiorny Michał, *Między przeszłością a terażniejszością. Rozmowa z G. Grassem*, in: Głos Wybrzeża 1972, Nr. 83.
- Sauerland Karol, *Wywiad z Günterem Grassem*, in: Literatura na świecie 1976, Nr. 3.

Betrachtung unterzogen. In der über drei Jahrzehnte andauernden Zeitspanne von 1979 bis 1981 sind außer monographischen Werken, Dissertationen, Habilitationsschriften und kritischen Beiträgen der germanischen Sprache- und Literaturwissenschaftler auch solche Anthologien erschienen. Den letzten soll hier als einen spezifischen Charakteristikum der übersetzten Literatur ein besonderes Augenmerk gelten. Aus dem Versuch ihrer Gruppierung ergeben sich einige gattungsbefindliche thematische Kreise. Vorrangig rückten die DDR-Poesie und die DDR-Literatur ins Zentrum des Interesses unserer Germanisten, unter denen Hubert Orłowski zu den aktivsten Editoren gehört. Den ausgewählten Werken der DDR-Literatur schließt sich eine Auswahl kleinerer erlesener Formen deutschsprachiger Literatur an. Ein unverzichtbarer Verfechter dieser Literatur ist seit Jahren Stefan H. Kasperik. Seine publizistische Aktivität und Verdienste um die Popularisierung westdeutscher und österreichischer Autoren sind gut zu gut dem polnischen Leser bekannt. Zum Gegenstand der translatorischen Tätigkeit polnischer Herausgeber gehörten in den letzten drei Jahren auch die deutsche Dichtung aus dem 20. Jahrhundert, sowie Aufsätze zur Literaturtheorie.

Unter dem Begriff Anthologie werden hier nicht nur die extra für den polnischen Leser zusammengestellten Sammlungen von Drama, Gedichten, Prosaerzählungen und theoretischen Schriften eines oder mehrerer Autoren verstanden, sondern auch Werke, die als Elemente eines thematischen oder gattungsbefindlichen Zykels zu betrachten sind. Dies bezieht sich auf die einzelnen Werke, vor allem auf Romane, die neben den oben genannten, ausgewählten Texten in der „Bücherei der DDR-Literatur“ erschienen sind. Die ganze Serie ist 1979 zum 20. Jahrestag der DDR von der drei im weiteren genannten Verlagen angelegt worden.

